

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Nauja trio „BaccK“ plokštelė

2014-02-07

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Liaudies instrumentai

AUTORIUS: Daiva Tamošaitytė

DATA: 2014-02

trio, trio „BaccK“, kanklininkės, kanklės, jaunoji muzikų karta, liaudies instrumentai, liaudies ansambliai,

Lapkričio 8 d. V. Kasiulio muziejuje Vilniuje buvo pristatyta nauja kompaktinė plokštelė, kurią įgrojo trio „BaccK“ – Aistė Bružaitė (kanklės), Irmantas Andriūnas (birbynė) ir Danielius Rozovas (akordeonas). Plokštelę išleido VšĮ „Iš arti“.

A. Bružaitės, šiuo metu ryškiausios jaunosios kartos kanklininkės, iniciatyva lietuvių kompozitoriai ne pirmus metus rašo būtent liaudies instrumentams, dažnai jai dedikuoja savo kūrinius. Kurį laiką apmiręs profesionalių kūrėjų susidomėjimas liaudies instrumentais pamažėle auga. Ši plokštelė liudija, kad liaudies instrumentai gali būti ne tik virtuoziški, žavėti savitais tembrais, bet ir tobulėti, prisitaikyti prie laikmečio.

Naująją liaudies instrumentų kryptį plokštelėje reprezentuoja puokštė kūrinių. Nuotaikinga, žaisminga Arvydo Malcio pjesė „Kristijono atostogos“ (2012) ir teatrališkas „Suskilęs laikas“ (2006) leidžia pasireikšti sopraninei birbynei, pademonstruoti netikėtus tembrų derinius. Lyriškumu išsiskiria Vaidos Striaupaitės-Beinarienės „Vandens mirazai“ (2011). Subtilūs Jono Tamulionio „Japoniški eskizai“ (trys dalys, 2012) puikiai išnaudoja erdvę, tęstinius ilgai virpančius garsus, obertonų pripildytas harmonijas. II dalyje birbynė skamba ne blogiau nei šakuchači, o III dalies japonų liaudies muzikos motyvai, ypač kanklių partijoje, tiesiog stebina organiškumu ir artumu Rytų sonoristikai. Skaidrioje Egidijos Medekšaitės pjesėje „Palinosis“ (2009) taip pat žaidžiama meditatyviuoju pradū, bet nuo lietuviškojo „meditatyvumo“ pavargusiems melomanams parodoma, kad pakanka tik pakeisti instrumentų sudėtį ir pabodęs „meditacijų laukas“ stebėtinai atgyja šviežiomis spalvomis...

Dramatišką Giedriaus Svilainio kūrinį „Dūlantys miestai“ (trys dalys, 2012) sušvelnina vokalas – prie trio prisijungia Panevėžio muzikinio teatro solistė Laima Česlauskaitė. Vytauto Germanavičiaus „Vecekrugs“ (2009) išplečia įprastinę kanklių, birbynės diapazono skalę (multiinstrumentininkas I. Andriūnas įvaldęs visus tradicinius

pučiamuosius instrumentus, tarp jų ir čia skambančią diatoninę ir kontrabosinę birbynę), „Chanson“ (2007) leidžia pademonstruoti naujas, netikėtas garso išgavimo galimybes. Vidmanto Bartulio „Ornamentas“ (2012) pagrįstas kelionės ritmu, jis pristato savitą ir neoarchajišką žvilgsnį į tradicinę muziką, įtraukdamas paukščių čiulbantį lamzdelį (atl. I. Andriūnas), sutartines (fonograma).

Plokštelė dvelkia lietuvišku santūrumu ir koloristika, o naujosios išraiškos priemonės, įgarsintos kanklės tik sustiprina šį įspūdį. Pabrėžtinai puikus, išstobulintas muzikantų ansambliškas, kvėpavimas vienu ritmu, bendra koncepcija ir atlikimo dominantės – išsiklausymas, ramybė, o tada muzikuojama laisvai, be išorinių parodomųjų efektų. Instrumentai dera tarpusavyje, jų švelnūs tembrai ne tik negožia vienas kito (akordeonas taip pat nėra ypač didelio galingumo instrumentas, nors sunkus valdyti), bet ir suteikia neribotų galimybių parodyti kiekvieno jų tembro grožį ir atskirai, ir drauge kuriant naują, subtilų derinį. Meistriškai D. Rozovo valdomas akordeonas čia yra tarsi emigravęs iš kaimo, kuriame buvo labai mėgstamas mūsų tėvų ir senelių, ir, kaip visoje Europoje, įsitaisė mieste ir įrodė savo teises (nenuostabu, kad profesionalių lietuvių virtuozų dėka instrumento populiarumas šalyje pastaraisiais metais neregėtai išaugo). Manau, kad „BaccK“, kaip ir kiti šiuo metu aktyvūs profesionalūs liaudies ansambliai, instrumentininkai, – aukso kasyklos naujų kūrybos formų ieškantiems kompozitoriams. Pavyzdžiui, A. Malcio „Suskilęs laikas“, parašytas klasikiniams instrumentams, suskamba visiškai kitaip, sakyčiau, kaip iššūkis...

Tikėkimės, kad vis daugiau kūrėjų suvoks ne tik švelnaus kanklių ar birbynės skambesio, tembrų unikalumą, bet ir nepraleis progos šiuolaikinėmis priemonėmis tęsti pirmtakų pradėtą darbą, padės griežimą lietuviškais instrumentais pakelti į kuo aukštesnį lygmenį, suteikti jam deramą prestižą ir praturtins Lietuvos nacionalinės muzikos aruodus.

Pakalbinome kompaktinės plokštelės sumanytoją **Aistę Bružaitę**.

- Kodėl pasirinkote kankles?

- Jos turbūt tiesiog gyveno manyje. Įsimylėjau kankles vos tik jas pirmą kartą pamačiusi ir išgirdusi, o dar ir graži jauna mokytoja iškart sužavėjo. Taigi skambinti pradėjau būdama devynerių metų ir niekada nebenustojau. Baigus Skuodo muzikos meno mokyklą buvo Klaipėdos S. Šimkaus konservatorija, vėliau Lietuvos muzikos ir teatro akademija.

- Kaip gimė mintis atlikti šiuolaikinius kūrinius ir tobulinti kankles? Su koku meistru bendradarbiaujate?

- Šiuolaikinė muzika mane pradėjo dominti gana seniai, visada troškiau daryti ką nors nauja, negirdėta, kankliuoti įdomų repertuarą, bendrauti su šiaudien kuriančiais kompozitoriais, įsigilinti į jų kūrybos procesą ir, galų gale, supažindinti juos su nuostabiu lietuvišku muzikos instrumentu, kuriame slypi daug neatrastų galimybių. Šią temą plėtojau ir baigiamajame aspirantūros darbe. Žodžiu, mintyse seniai rezgiau planą, kad kanklės turi parodyti visą savo grožį naujomis priemonėmis.

Grojimo būdų ir atlikimo įvairovės ieškome kartu su kompozitoriais. Šis etapas ypač įdomus, tai lyg dalyvavimas visame kūrybos procese. Žaviuosi visų kompozitorių

fantazija ir išmone, esu be galo jiems dėkinga už naujas ir įdomias instrumento spalvas. Su meistrais labai glaudžiai nebendrauju, tiesiog domiuosi viskuo, kas vyksta kanklių gamybos srityje. Atlikdama kūrinius naudojuosi tiek koncertinėmis, tiek įgarsintomis kanklėmis, stengiuosi parodyti kuo įvairesnę tembrų diapazoną.

- Ar ši kompaktinė plokštelė pirmoji?

- Muzikuoju tiek viena, tiek su įvairiais kameriniais ansambliais. Iki šiol dar nepavyko išleisti savo solinės plokštelės. Dvi plokšteles esame parengę su ansambliu „Vaivora“, keletas mano solo atliekamų kūrinų skamba kitų atlikėjų CD.

- Ar daug koncertuojate? Kaip žmonės priima Jūsų muziką?

- Šiuo metu koncertuoju nemažai. Kadaisė svajočiau, kad mano atliekama muzika būtų reikalinga ir mėgstama. Rodos, šiandien galiu būti patenkinta nuveiktu darbu. Koncertuoju su įvairiais atlikėjais, įvairiose erdvėse. Padeda glaudus bendradarbiavimas su kompozitoriais ir muzikantais.

- Skambinate įvairiuose ansambliuose, solo. Kokią reikšmę Jūsų kūrybiniame kelyje turi trio „BaccK“? Ir ką reiškia šis pavadinimas?

- Taip, muzikuoju su įvairiais ansambliais ir solo. Ansamblis „BaccK“ - proga atlikti šiuolaikinių kompozitorių kūrybą, dalyvauti šiuolaikinės muzikos festivaliuose, ieškoti naujų spalvų, galimybių su savo srities specialistais, draugais, bendraminčiais. Pavadinimas „BaccK“: B - birbynė, Acc - akordeonas, K - kanklės.